

NA PASSIEVE: ACTIEVE VOGELBESCHERMING

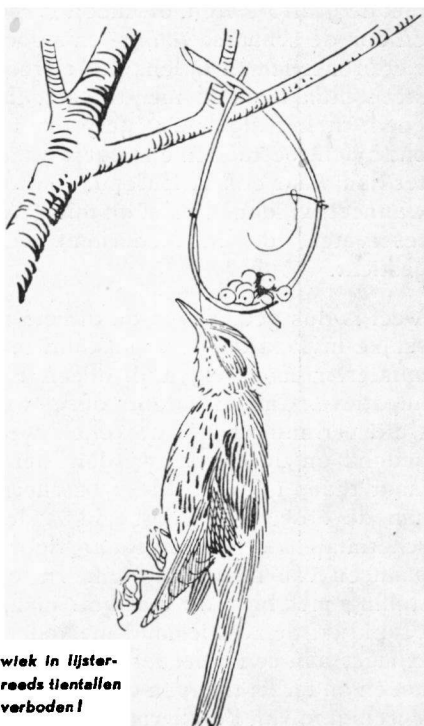
Brandweerlieden rukken uit om hier en daar de *spreeuwen* weg te spuiten, die in massa naar hun slaapbomen zijn gekomen. Die slaapbomen staan dan een beetje te dicht in de bewoonde wereld en men heeft last van de vele uitwerpselen of men wordt iedere avond „gek van het gekwetter”. Soms ook is zo'n slaapplaats in riet of ander gewas en dan veroorzaken de *spreeuwen* schade, d.w.z. hun slapen kost ons geld en zodra wij over „geld kosten” horen, zetten we de stekels overeind, daarbij geheel wegcijferende, dat diezelfde *spreeuwen* ergens ook nog nuttig kunnen zijn.

Blauwe reigers kunnen ook moeilijkheden veroorzaken, vooral wanneer deze koloniebroeders de nesten hebben gemaakt in bomen waarvan de takken over rijwielen of voetpaden hangen. Er komt dan klacht op klacht en naarmate die klachten zich opstapelen, wordt de kans op vernietiging van de reigerkolonie — waarop we in ons land zuinig moeten zijn! — groter.

Kortgeleden werd zo'n reigerkolonie in Heilo op deze wijze bedreigd, maar gelukkig wonen daar nog mensen, die trots op hun kolonie zijn en dus een oplossing voor dit probleem zochten en... vonden. Boven de rijwielpaden werden op kritieke plaatsen rieten dakbedekkingen gemaakt, zodat *reigers* en fietsers gespaard werden. Met deze daad plaatsen de vogelvrienden uit Heilo de *reigers* en de praktische zijde van vogelbescherming in het middelpunt van de belangstelling, want rekent u er maar op, dat iedereen bij het zien van deze „bouwwerken” het naadje van de kous wilde weten en door hun nieuwsgierigheid kwamen zij in aanraking met de vogelbeschermingsgedachte. Een voorbeeld dat navolging verdient!

Langzamerhand gaan wij van het tijdvak van de passieve naar dat van de actieve vogelbescherming. Het tijdvak, dat in Nederland vinken, lijsters en leeuweriken voor de tafel werden gevangen, ligt reeds tientallen jaren achter ons

(lijsters werden voor het laatst gestrikt in Gaasterland in 1917) en de enkele overblijfselen van de oude tijd zullen ook spoedig tot het verleden behoren. Reeds werd wettelijk vastgesteld, dat slechts vergunning voor het vangen van *goudplevieren* zal worden gegeven aan diegenen, die dit beroep in 1946 tot en met 1951 een of meerdere jaren uitoefenden, zodat ook dit bedrijf spoedig zal uitsterven. Ook wordt ingezien, dat niet onbeperkt *winter-* en *zomertalingen*, noch *smienten* en *pijlstaarten* kunnen worden gevangen, omdat deze vogels in het steeds dichter bevolkt rakende Europa zich niet overal kunnen handhaven en waarschijnlijk in aantal teruggaan. Iets, wat al vrijwel vast staat voor de in Nederland broedende *wintertalingen*, *zomertalingen* en *slobeenden*. Reeds wordt de patrijs hier en daar zeldzaam en wordt de jacht op *korhoenders* nog slechts enkele dagen geopend in het hartje van de winter (enkele jaren terug nog gedurende de gehele herfst). Bovendien werd de

Koperwlek in lijstestrik; reeds tientallen jaren verboden!

jacht op vele vogelsoorten o.a. op de *kwartel*, *eidereend*, *bergeend*, *brandgans* en de *rotgans*, alsmede op de *krooneend* reeds geheel gesloten.

Op den duur zullen dan ook als gevederd nuttig jachtwild wel alleen de gewone *wilde eend* en de *fazant* overblijven, mét het zgn. schadelijk wild, als *zwarte kraai*, *ekster*, *gaai* en *kauw*. Deze vogels belagen de kleine zangvogels, zodat de natuurbescherming langzamerhand de jager van bos en heide als zeer nuttig leert beschouwen, vooral als deze er t.z.t. nog eens toe zou kunnen komen ook de *houtsnip* en de *watersnip* als een buitengewoon interessant studieobject, maar niet meer als jachtbuit te beschouwen. Wij mogen niet vergeten, dat alleen dank zij de jagers Nederland nog over uitgestrekte, goed bewaakte natuurterreinen beschikt, gronden, die anders zeer zeker aan zomerhuisjesbouw, ontginning of verkaveling zouden zijn bloot gesteld.

Ook worden in Nederland vrijwel geen inheemse vogels meer in kooien gehouden, zijn alle nesten en eieren beschermd en is het eierzaken eigenlijk alleen in Friesland nog een geliefkoosde en door tallozen beoefende, ongetwijfeld zeer interessante sport. Dat de Friezen daarbij ook de *grutto*-eieren, ofschoon verboden en ook de schaarse *taling*- en *slobeend*-eieren meenemen tijdens dat eierzaken strekt hun bepaald niet tot eer. Maar goed, in het algemeen gesproken zijn onze jachttoestanden en vogelwetten beter dan waar ook in Europa, vooral ook wanneer wij denken aan de talloze wildreservaten, die in Nederland werden gesticht.

Veel is dus gedaan om de directe menselijke invloed op de vogelstand te verminderen, maar eigenlijk alleen in het negatieve. Immers door deze wetten werd verhinderd, dat de vogels werden gedood en de eieren werden geraapt, maar thans is de positieve bescherming aan de orde. Een voorbeeld is de bescherming van de *ooievaar* door het plaatsen van nieuwe nesten. In tegenstelling met bijv. de toestand in Zuid-Frankrijk, denkt niemand in Nederland er meer aan een *ooievaar* dood te schieten en onder leiding van de Nederlandse Vereniging van Bescherming van Vogels

wordt nu verder gegaan, door het bouwen van nieuwe nesten aan te moedigen en hier geld en moeite aan te besteden.

Iemand, die zeer veel voor de actieve vogelbescherming gedaan heeft, is wijlen de Fries G. Wolda, die reeds in de twintiger jaren zijn boekje „Kultuur van in het wild levende vogels” schreef en door het plaatsen van nestkastjes en het aanleggen van vogelbosjes en drinkplaatsen veel voor de kleine zangvogels, speciaal de hollenbroeders, heeft bereikt. Wij moeten echter verder gaan. Wij kunnen bepaalde soorten slechts dan beschermen, wanneer wij ze de gelegenheid geven rustig te broeden in een voor hen vertrouwde omgeving. De biotoop moet worden hersteld. *Kemphaantjes* kunnen we slechts verwachten in drassige hooilanden, die echter thans in een steeds sneller tempo worden ontwaterd, verbeterd en ontsloten. De *oeverzwaluw* eist het scherp afgestoken zandwallekje in juist nog zo stevige grond, dat daarin de soms meer dan een meter diepe gang horizontaal kan worden uitgegraven, onbereikbaar voor rat of hermelijn. De *kneu* kunnen we aantrekken door meidoornhagen te planten en de *grasmus* vraagt een rommelhoekje met braam en struikgewas. De *grote karekiet* verlangt een uitgestrekt rietveld, de *boerenzwaluw* wil persé een dak boven zijn hoofd hebben, maar in de moderne boerderij is voor hem geen plaats. En zo kan men doorgaan. Overal, waar het bos in een villapark

Kieviten, op een Franse markt.

Cliché
Alg. Handelsblad

wordt herschapen, verdwijnen succes- sievelijk vrijwel alle echte bosvogels, ver- jaagd door de onrust en door de drie K's, kinderen, katten en kraaiachtigen en op elk park rijmt nog steeds hark, om met wijlen Dr. Jac. P. Thijssen te spreken. Wij kunnen Nederland onmogelijk uit- sluitend voor de vogels reserveren. Dat behoeft ook niet, maar wij kunnen hen wel helpen in de zware strijd om het be- staan. Wanneer men ergens langs de kust of in het merengebied een eilandje zou maken, zoals thans is geschied in het randmeer bij Elburg, is men vrijwel ze- ker, dat dit ogenblikkelijk wordt bevolkt door *visdiefjes*. Elk opgespoten terrein trekt direct pleviertjes aan en nabij de kust *kluten*. Onze rijkdom aan vogels is nog zo groot, dat zodra de situatie voor een bepaalde vogelsoort weer gunstig wordt, deze er in vele gevallen direct terugkomt. Daarvan moet thans gebruik worden gemaakt.

Een ieder weet in zijn omgeving hiervan wel voorbeelden op te noemen, maar be- paalde soorten kunnen alleen door zeer verstrekkende en kostbare maatregelen worden geholpen.

Om de *kemphaan* te bewaren zullen uit- gestrekte weilanden op extensieve wijze moeten worden behandeld. Voor de *kwak* zullen in de Biesbos bepaalde grienden niet of te laat moeten worden gekapt. Ten behoeve van de *kluut*, thans langs de gehele IJsselmeerkust en Wad- denkust bedreigd, zullen bepaalde maat- regelen, o.a. bestaande in het stormvloed- vrij maken van bepaalde poldertjes, moe- ten worden genomen. Om de *wulp* en het *korhoen* te behouden zijn weer an- dere maatregelen nodig.

Nederland, dat het eerste land was om de directe factoren, die vermindering van de vogelstand bewerkstelligden, weg te nemen, zij ook een van de eerste landen, dat thans voor de opbouw van de stand de eerste stappen doet. Deze zijn in ze- kere zin reeds gedaan door het stichten van vele natuurmonumenten en water- wildreservaten, maar bepaalde soorten profiteren hier nog onvoldoende van. Een studie hoe dit is te verbeteren blijft gewenst. Niet mag worden vergeten, dat reeds vele soorten als broedvogel ver- dwenen en dat andere bijna niet voor- komen. Met alle ruilverkavelingsplan- nen in het vooruitzicht is spoed gewenst.